

Radni, sejmik 17.02.2015

Zakład Administracji Miejskiej i Gminnymi
Gminy Miejskiej Kłodzko Spółka z o.o.
w Kłodzku
57-300 KŁODZKO, ul. Grunwaldzka 29
TWIERDZA - tel. 74 867 34 68
NIP 993-17-09-202

Sprawozdanie z działalności Twierdzy Kłodzko za rok 2014

Rok 2014 był pracowitym rokiem na Twierdzy pod względem obsłużonych turystów jak i imprez masowych oraz dokonanych remontów.

W okresie od stycznia do grudnia 2014 roku twierdzę odwiedziło 134 674 polskich turystów zorganizowanych oraz indywidualnych. Do tej ilości można dodać 1544 turystów zagranicznych oraz 846 osób na nocnym zwiedzaniu. W sumie wpływ ze sprzedanych biletów, pamiątek, wystrzałów z armaty i nocnego zwiedzania wyniósł 1 milion 875 265 zł.

Oprócz obsługi turystów dokonywano remontów ze środków własnych. Największym problemem na twierdzy był kanalizacja, która przy wzmożonym ruchu turystycznym się zatykała a na zewnątrz wydostawała się nieprzyjemna woń, która wpływała źle na turystów. Jedna z firm podjęła się tego niełatwego zadania do wykonania. Cały ciąg pruskich kanałów został oczyszczony z zalegających tam nieczystości, kanał został umyty i zostały zamontowane rury o przekroju 200 mm, które zostały połączone z istniejącym wcześniej bajpasem.

Kolejnym wykonanym remontem była poterna „Mroczna Brama”. Usunięto w niej stare kable energetyczne [które zostały umieszczone w posadzce], zmieniono oświetlenie, zbito betonowe tynki, ściany zostały wypiaszkowane, część poterny została pomalowana wapnem.

Donjon - dokonano kapitalnego remontu stacji wysokiego napięcia, wymieniono stare kable, zamontowano nowe skrzynki energetyczne z myślą o imprezach masowych. Usunięto ze ścian nie historyczne elementy metalowe, stare kable, lampy uliczne [w ich miejsce zamontowano lampy Led.

Lazaret- w dwóch kazamatach zbito betonowe tynki, położono nową bezobsługową instalację elektryczną, odsłonięto zamurowane piaskowce oraz kominki i otwory wentylacyjne, pomalowano wapnem, ustawiono małą wystawę dot. II wojny św.

Labirynt-odsłonięto piaskowce, naprawiono tynki, odsłonięto pieco-kominy i kominki. Zawieszono nowe tablice poglądowe, wykonano nowa instalację elektryczną, Zamontowano dwie furty.

Teren dojazdu do Wielkiego Kleszcza- zabezpieczono kratami oraz furtami i bramami wszelkiego rodzaju wejścia przed osobami postronnymi. Jednocześnie wpłynęło to na estetyczny wygląd tej okolicy.

W miarę możliwości wymieniano na Twierdzy stare lampy uliczne i zastępowano je oszczędnymi reflektorami led. System Labiryntu również przeszedł na ten rodzaj oświetlenia.

Wraz remontami prowadzono nadal koszenie terenów zielonych i wycinke samosiejek na kolejnych elementach fortyfikacji twierdzy.

PRACE DO WYKONANIA

Wiele lat zaniedbań na twierdzy i brak dużych remontów fortyfikacji prowadzi powoli do degradacji tego wspaniałego obiektu. Bez środków zewnętrznych i pomocy Urzędu Miasta i Państwa ten proces będzie nadal postępował. Zarządca twierdzy nie jest w stanie udźwignąć ciężaru dużych napraw.

Przykładem może być zawalenie się łącznika pomiędzy bastionami Alarmowym i Wieżowym, który był budowany w latach powojennych. Kolejny przykład to obsuwanie się korony i lica Bastionu Waclaw ,który znajduje się na trasie turystycznej.

Już w roku 2007 nie istniejąca Rada Konsultacyjno- Naukowa przy Fortecznym Parku Kulturowym sygnalizowała aby poddać remontowi choćby część kazamat znajdujących się na Donjonie oraz samego Donjonu ;,bo wstyd jest tam wprowadzać tam turystów". Do tej pory nic się tam nie zmieniło w większej formie.

W celu udogodnienia oprowadzania turystów należy wybrukować kostką granitową drogę od kazamaty nr.10 w kierunku „Mrocznej Bramy" z jednoczesną budowa kanału odwodniającego ten teren. Przy roztopach i opadach deszczu wędrujący turyści toną po kostki w wodzie.

Z twierdzy powinny zniknąć budowle typu biurowiec, kotłownia, skład materiałów drogowych ,pojemniki segregowania odpadów. Powinno się kategorycznie zabronić składowania jakichkolwiek materiałów na terenie północnym twierdzy.

Przykładów pomocy twierdzy i remontów jest wiele . Wymagają one osobnego opracowania i udokumentowania.

Włodzko 10.02.2015

TWIERDZA KŁODZKO

WSTĘP

Rok 2014 był kolejnym rokiem, kiedy zarządcą Twierdzy Kłodzko był Zakład Administracji Mieszkaniami Gminnymi Gminy Miejskiej Kłodzko Spółka z o.o. na mocy umowy dzierżawy z Gminą Miejską Kłodzko. W kolejnym roku działalności na Twierdzy wdrażano w życie nowe oraz kontynuowano zapoczątkowane w latach ubiegłych formy zwiedzania oraz funkcjonowania obiektu.

RUCH TURYSTYCZNY

Twierdza Kłodzko jako najcenniejszy obiekt turystyczny miasta Kłodzka, a także regionu jest ważną atrakcją dla odwiedzających Ziemię Kłodzką, dlatego też obsługa ruchu turystycznego jest tak wrażliwym punktem działalności Twierdzy.

W ruchu turystycznym wyodrębnić można dwa okresy uzależnione porą roku: sezon letni i sezon zimowy.

W sezonie letnim rozpoczynającym się zazwyczaj po świętach Wielkanocnych zainteresowanie Twierdzą wśród turystów znacząco wzrasta. Punktami kulminacyjnymi są:

- **długi weekend majowy,**
- **czas wycieczek szkolnych** (maj-czerwiec, wrzesień-październik)
- **okres wakacji** kiedy to Twierdzę poza grupami kolonialnymi licznie odwiedzają turyści indywidualni.

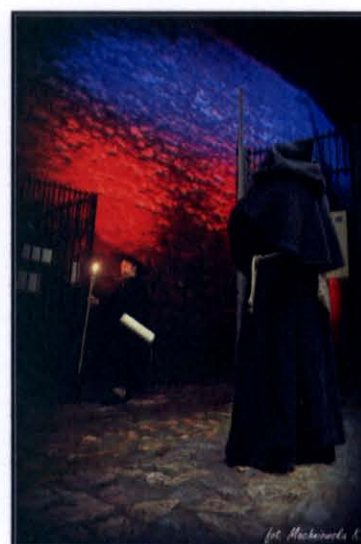

Okres wakacyjny to czas licznych odwiedzin Ziemi Kłodzkiej przez turystów. Wielu z nich odwiedza swych krewnych zamieszkujących Kłodzko i okolice, dlatego też Zarządcy obiektu przygotowała ofertę dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kłodzko. Mieszkańcy przyprawiający minimum 3 osoby na Twierdzę zwiedzała obiekt bezpłatnie. Poza tym przez cały rok Kłodzkanie mogą zwiedzać Twierdzę po zakupieniu biletu ulgowego. System zwiedzania obiektu, który jest stosowany od 2011 roku, polegający na zwiedzaniu z towarzystwie przewodnika (wliczonego w cenę biletu) ubranego w historyczny strój żołnierza pruskiego cieszył się także w omawianym roku dużą popularnością.

Turyści odwiedzający Twierdzę Kłodzko mają następujące możliwości zwiedzenia obiektu: **część górna** (bastiony, Donjon, kazamaty, czołg T-34) oraz **chodniki kontrminerskie** (podziemne labirynty) lub osobno poszczególne części. Całość zwiedzania to około 2,5 godziny. W ramach zwiedzania (po wcześniejszej rezerwacji) turysta może wykupić wystrzał z armaty.

Nowością wprowadzoną w roku 2014 jest **Nocne Zwiedzanie Twierdzy Kłodzko**. Jest to zupełnie inna forma zwiedzania obiektu- swojego rodzaju spektakl światło- dźwięk wzbogacony dodatkowo grą aktorów-amatorów (są to w większości przewodnicy z Twierdzy). Turyści bardzo pozytywnie przyjęli taką formę poznawania historii kłodzkiej fortyfikacji, otrzymaliśmy wiele pozytywnych komentarzy od osób uczestniczących w nocnych spektaklach.

Kolejną atrakcją wprowadzoną dzięki zakupowi 4 sztuk karabinów czarnoprochowych, jest prezentacja broni używanej w XIXw. zakończona wystrzałem. Z karabinów strzelają podczas oprowadzania grup przeszklenie przewodnicy.

PROMOCJA

W celach promocyjnych kłodzki obiekt podejmuje współpracę z różnymi Stowarzyszeniami i atrakcjami turystycznymi pracując nad zwiększeniem atrakcyjności i poziomu zwiedzania.

- Turystyczna Trzynastka

Stowarzyszenie, w którego skład wchodzi najważniejsze obiekty i atrakcję Ziemi Kłodzkiej i Gór Sowich. Stowarzyszenie ma na celu wzajemną współpracę i promocję, wykluczając każdego rodzaju niemiłe widzianą konkurencję.

- Stowarzyszenia Podziemnych Tras Turystycznych

Twierdza Kłodzko działa ogólnopolsko jako członek Stowarzyszenia Podziemnych Tras Turystycznych prezentując swoją ofertę turystyczną na targach turystycznych w Polsce i zagranicą.

Ponadto w ramach wzajemnej promocji Twierdza współpracuje z Ośrodkiem Narciarskim Czarna Góra, Zespołem Uzdrawisk Kłodzkich

- Strona internetowa

Dostępna pod adresem www.twierdza.klodzko.pl

W omawianym roku została zmodernizowana.

- Facebook

Twierdza posiada cieszący się dużym zainteresowaniem fan-page na portalu społecznościowym Facebook.

-TV i Prasa

W roku 2014 wspólnie z redaktorem TVP Wrocław Twierdza Kłodzka nakręciła krótki film reklamowy o obiekcie.

Film można obejrzeć na You Tube, a link do niego odnaleźć zarówno na stronie www Twierdzy jak i na facebooku.

Ponadto wyświetlany jest w holu kasy biletowej na Twierdzy.

Reklamę Twierdzy można odnaleźć w lokalnych gazetach m.in. Panorama Ziemi Kłodzkiej. W sezonie letnim w prasie ukazywały się artykuły, a w lokalnej telewizji (TV Kłodzka, doba.pl) reportaże o Nocnym Zwiedzaniu.

PRACE REMONTOWE

- Poterna „Gęsia Szyja”

Najważniejszym projektem wykonanym w tym roku było uporządkowanie systemu kanalizacji. Do tej pory były z nią ogromne kłopoty. Kanalizacja zatykała się notorycznie i wydzielala niezbyt miłe zapachy co wpływało dyskomfort odczuwany przez turystów. Podczas remontu ze starych chodników pruskich wyniesiono wszystkie nieczystości, umyto kanały oraz położono rury o przekroju 200 mm. Ponadto w poternie wymieniono stare kable energetyczne oraz oświetlenie. Wiszące do tej pory pod stropem kable oraz lampy zamontowano w posadce. Zbito betonowe tynki ,które sypały się na głowy turystów, wypiastowano ceglane sklepienie oraz ściany z piaskowca.

- Kazamaty

W obiektach zwiedzanych przez turystów wymieniono instalację elektryczną, założono oświetlenie w formie lamp ledowych.

W dawnym Lazarecie wymieniono instalację elektryczną, spod warstwy betonowych tynków odsłonięto piaskowce oraz zamurowane kominki.

- Donjon

Dokonano konserwacji stacji rozdzielczej wysokiego napięcia oraz zamontowano nowe kable oraz skrzynki rozdzielcze.

Usunięto wszystkie nie historyczne elementy metalowe oraz lampy uliczne ,które zastąpiono lampami ledowymi (w celu oszczędności energii).

Rok zakończono wykonaniem bram i furt ,które zabezpieczają niedostępne części Twierdzy przed osobami postronnymi.

- Wejście do podziemi

W miesiącu listopadzie dokonano remontu wejścia do Labiryntu [tzw. kawiarni], po prawie 40 latach dokonano wymiany instalacji elektrycznej, zmiany sposobu oświetlenia, wykonano nowe poglądowe tablice, odstonięto piaskowce i zamurowano pieco-kominy, wykonano dwie metalowe bramy oraz uzupełniono tynki.

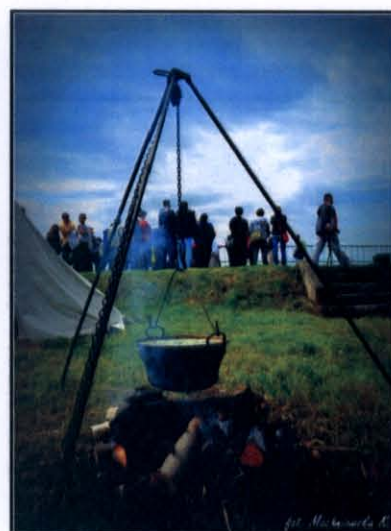
- Pozostałe prace

Przez cały rok teren twierdzy był koszony oraz dokonano wycinki samosiejek i odrostów na kolejnych fortyfikacjach. Od strony ul. Łukasińskiego dokonano wycinki odrostów, które zasłaniały Twierdzę i były siedliskiem osób niepożądanych (zaśmiecanie terenu).

IMPREZY NA TWIERDZY KŁODZKO

- Majówka na Twierdzy Kłodzko

Podczas długiego weekendu majowego na Twierdzy przygotowano specjalną atrakcję. Na Bastionie Alarmowym powstało żołnierskie obozowisko, w którym członkowie 47. Pruskiego Pułku Piechoty oraz przewodnicy ilustrowali codzienne życie żołnierskie. Turyści mogli spróbować zupy z młodych pokrzyw, zupy „eintopf” oraz ziemniaków pieczonych w popiele. Chętni mogli wykazać się podstawową wiedzą historyczną w krótkim atrakcyjnym teście przeprowadzanym przez żołnierzy. Podczas majówki co godzinę miała miejsce salwa armatnia, która była formą nagrody dla zwycięzców konkursów.

- Open Summer Festival

Po raz siódmy Twierdza Kłodzko była gospodarzem imprezy kulturalno-sportowo-rekreacyjnej pod nazwą Open Summer Festival.

- MTB i DOWNHILL

Latem 2014 roku odbyły się na Twierdzy dwie kolarskie sportowe imprezy. Pierwszą z nich był wyścig MTB po stoku bojowym twierdzy oraz na terenie twierdzy. Drugą imprezą był downhill [zjazd] na rowerach górskich z twierdzy do miasta, który cieszył się dużym zainteresowaniem mieszkańców jak również turystów.

- IX Dni Twierdzy Kłodzkiej

Obchody Święta Twierdzy trwały od 8 do 17 sierpnia 2014 r. były bogate w wydarzenia także poza murami obiektu. Zainaugurował je Międzynarodowy Festiwal Folkloru. W tym dniu rozpoczął się także Jarmark Forteczny. Mozaika smaków, zapachów i barw pozwoliła poczuć magię tamtego okresu.

W sobotę już od przedpołudnia na rynku zrobiło się gwarno za sprawą inscenizacji historycznej z życia mieszczan z XVIII wieku. Przenieśliśmy się do czasów cesarza Napoleona, na Kłodzki rynek weszli żołnierze wrogiej armii.

Po inscenizacji żołnierze powrócili w barwnej paradzie do obozu wojskowego na twierdzę, skąd udali się na stok bojowy, gdzie stanęły naprzeciw siebie zwaśnione armie: pruska i francuska, by na oczach publiczności odtworzyć dramatyczne wydarzenia sprzed 200 lat – bitwę o Twierdzę Kłodzko. Od wystrzałów armatnich drżało powietrze, a zapach czarnego prochu czuć było jeszcze długo po zakończonym boju. Po bitwie był czas na zabawę i koncerty które odbyły się nad Młynówką.

- Eventy

Na Twierdzy Kłodzko w czasie roku odbywały się także imprezy eventowe, które zorganizowane zostały przez grupy i stowarzyszenia wynajmujące teren twierdzy dla celów rekreacyjno-integracyjnych. Odbyły się zloty motocyklowe i samochodowe, a także imprezy o charakterze ekstremalnym, które w swoich scenariuszach posiadały takie zadania jak: pokonywanie ściany wspinaczkowej, biegi na orientację w chodnikach minerskich i po terenie twierdzy.

*Przebieg imprez kulturalnych
i sportowych*